

N. A. VOZNESSENSKI

MAJANDUSLIKUD
KOKKUVÕTTED
1940. A. KOHTA
JA

NSVL RAHVAMAJANDUSE
ARENDAMISE PLAAN
1941. AASTAKS

RK POLIITILINE KIRJANDUS
TALLINN 1941

Keelatud
Sundekse

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

N. A. VOZNESSENSKI

Keelata

MAJANDUSLIKUD
KOKKUVÕTTED

1940. A. KOHTA

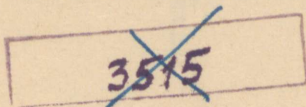
JA

NSVL RAHVAMAJANDUSE
ARENDAmise PLAAN

1941. AASTAKS

ARUANNE

ÜK(b)P XVIII ÜLELIIDULISEL KONVE-
RENTSIL 18. VEEBRUARIL 1941

RK

POLIITILINE KIRJANDUS
TALLINN 1941

Н. А. Вознесенский. Хозяйственные итоги 1940 года и
план развития народного хозяйства СССР на 1941 год.
На эстонском языке

2/28966

A-12050

gr. 64

2122

Vastutav toimetaja J. Ottender. Tehniline toi-
metaja A. Vaik. Ladumisele antud 8. märtsil
1941. Trükkimisele antud 26. märtsil 1941. Pa-
beri formaat 56X79 sm. Trükipoognas 32,0 tuhat
täheruumi. Trükipoognaid 2 $\frac{1}{2}$. Arvutuspoog-
naid 1,8. Trükikoja tellimise nr. 1866. Trükiarv
10.000 eks. MB-2473

RK Poliitiline Kirjandus, Tallinn, 1941
Trükikoda Kommunist, Tallinn, Pikk 2. 1941

SISUKORD

I 1940. AASTA KOKKUVÕTTED	5
II 1941. AASTA MAJANDUSPLAAN	11
Tööstus	13
Põllumajandus	21
Transport.	25
Kapitaalne ehitustöö	30
NSVL rahvaste materiaalne ja kultuurne tase	36

I

1940. AASTA KOKKUVÕTTED

Seltsimehed! 1940. aasta oli Nõukogude Liidu elus uue sotsialistliku tõusu ja järjekordse edasisammumise aastaks. Ei majanduslik kriis kapitalistlikes maades ega imperialistlik sõda ei peatanud ega saanudki peatada meie rahvamajanduse arengut.

Nõukogude majandus ei allu palaviku mõjudele, mida elab üle kapitalistlik majandus iga kord, eriti aga kriiside ja sõdade löökide all. Vaatamata sellele on kaasaegse imperialistliku sõja õppetundidel mõnesugune tähtsus ka meile.

Tänapäeva imperialistlik sõda, kui vaadelda teda tehnilis-majanduslikust küljest, on mootorite sõda. Mootorid õhus, mootorid maal. Jõudude vahekord sõdivate kapitalistlike maade kahe rühma vahel muutub tunduval määral sõltuvalt mootorite toodangust. Mootor nõuab kõrget tehnikat, palju naftat ja värvilisi metalle. Kogu kapitalistlike maade tööstus, seal hulgas ka Ameerika Ühendriikide oma, korraldatakse ümber selles suunas.

Tänapäeva imperialistlik sõda on tähtsal määral ka reservide sõda. Sõja kestus, ta purustav iseloom, rahvusvahelise kodanliku tööjaotuse laostumine — kõik see nõuab määratu suuri toorainete, kütteinete, metallide ja produktsiooni reserve sõdivalt imperialistlikult riigilt.

Nõukogude Liit ei saa arvestamata jätta neid tehnilis-majanduslikke, samuti ka teisi tänapäeva sõja iseärasusi ja võtab tarvitusele abinõusid selleks, et relvastada oma rahvamajandust eesrindliku tehnikaga ja üldse hoida maa vajaliku valmisoleku seisukorras.

Toon kõige üldisemaid andmeid Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu ja Ameerika Ühendriikide tootmise taseme tõusu kohta viimaste aastate kestel. Kui 1929. aasta taset märkida arvuga 100, siis tootmise dünaamika viimase kolme aasta jooksul näeb välja järgmiselt:

Ameerika Ühendriigid

1929. a.	—	100%
1938. a.	—	80%
1939. a.	—	98%
1940. a.	—	111%

Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liit

1929. a.	—	100%
1938. a.	—	415%
1939. a.	—	482%
1940. a.	—	534%

Alles 1940. aastal suurendasid Ameerika Ühendriigid tööstuse sõjalise mobiliseerimise alusel oma toodangut 1929. aastaga võrreldes kõigest 11%. Samal ajal aga suurendas Nõukogude Liit oma sotsialistlikku tootmist 5,3-kordselt.

Sellised on kapitalistliku ja sotsialistliku taas-tootmise seadusepärased. Seejuures ökonoomilises suhtes, s. o. tootmises iga elaniku kohta, nagu teada, me jääme veel maha Ameerika Ühendriikidest, misjuures terase, söe ja elektrienergia poolest me jääme maha 3—4 korda. Likvideerida see mahajäämine, s. o. lahendada NSVL peamine majanduslik ülesanne, — see seisab meil veel ees.

NSVL rahvamajandus areneb plaanikindlalt, laiendatud sotsialistliku taastootmise seaduste alusel, mis tähendab kõigepealt tootmise kõrvalekaldumatut kasvu kõigis rahvamajanduse harudes.

NSVL tööstustoodang on kolmanda viisaastaku kolme aasta jooksul 95,5 miljardilt rublalt 1937. aastal kasvanud 137,5 miljardi rublani 1940. aastal ehk 44%; seejuures masinaehituse toodang on kasvanud 76%.

Riigikaitselise toodangu väljalaskmise suhtes valitsus on lähtunud lihtsast tõest: kui tahad, et mingi „juhuslikkus“ ei tabaks meie rahvast ootamatult, — hoia püssirohi kuiv ja ära säästa vahendeid lennukite, tankide, relvastuse, sõjalaevade ja laskemoona tootmiseks.

Tootmisvahendite toodang on tööstuses 1940. aastal kasvanud 13,8% 1939. aastaga võrreldes ja 52% 1937. aastaga võrreldes. Tarbeainete toodang on 1940. aastal kasvanud 7% 1939. aastaga võrreldes ja 33% 1937. aastaga võrreldes. Tootmise kasvuga Nõukogude Liidus käis kaasas tööstuse, eriti masinaehituse ümberkorraldamine kõige eesrindlikuma kaasaegse tehnika väljalaskmiseks, mis on vajaline rahvamajandusele ja riigikaitsele.

Vaatamata sellele on kolmanda viisaastaku ülesanne tööstustoodangu kasvu tempo suhtes jäänud vähesel määral täitmata. Viisaastaku plaanis ettenähtud 14% asemel on toodangu tempo keskmine tegelik tõus möödunud kolme aasta jooksul olnud umbes 13% aastas. Selline mahajäämine ülesande täitmisest tootmise tõusu tempo alal on kõigepealt seotud musta metallurgia mahajäämisega kindlaksmääratud plaanist kolmanda viisaastaku algul.

Raudteeveod kasvasid 1940. aasta jooksul 392 miljardilt tonn-kilomeetrilt 1939. aastal 409 miljardi tonn-kilomeetrini 1940. a. Jõetransport suurenes 36 miljardi tonn-kilomeetri, 34,6 miljardi tonn-kilomeetri vastu 1939. aastal. Kuid raudteetranspordi töös leiavad aset ka tõsised puudused: kestavad ebaratsionaalsed veod,

mis koormavad transporti, ja pole likvideeritud kitsad kohad terve rea raudteesõlmede ja suundade läbilaskevõimes.

Kasvanud on teravilja, suhkrupeedi, päevalille, kartuli ja aedvilja üldtoodang. 1940. aastal moodustas teraviljakultuuride toodang NSV Liidus ligi 7,3 miljardit puuda.

1940. aastal on kasvanud kariloomade arv kolhoo-sides: sarvloomade arv — 12%; sigade arv — 15%; lammaste arv — 25% ja kitsede arv — 34%. Kolhoo-side ühiskondlik karjamajandus tõstab kindlalt oma osa kogu maa kariloomade arvus.

Laiendatud sotsialistlik taastootmine tähendab sotsialistlike tagavarade pidevat kasvu, mis nähtub esmajoones kapitalimahutuste tasemest.

NSVL rahvamajandusse mahutatud kapitalide kogusuurus moodustas 1940. aastal peaaegu 38 miljardit rubla (sellest umbes 6 miljardit rubla mittetsentraliseeritud kapitalimahutusi).

Kolmanda viisaastaku kolme aasta jooksul moodustas NSVL rahvamajandusse mahutatud kapitalide kogusuurus 108 miljardit rubla (sellest 17,5 miljardit rubla mittetsentraliseeritud kapitalimahutusi).

Kolmanda viisaastaku kolme aasta jooksul on lastud käiku riiklikus tööstuses (kohaliku tähtsusega rajoonitööstust kaasa arvamata) kuni 2900 vabrikut, tehasi, šahti, elektriijaama ja muud ettevõtet. Meenutan, et kogu esimese viisaastaku jooksul lasti NSV Liidus käiku vaid 150 tööstuskäitist.

Uute käitiste käikulaskmise tulemusena on kolmanda viisaastaku kolme aasta jooksul tegevusse pandud 51 miljoni tonnine võimsus söetootmise alal uutes šahtides, ligi 2.400.000 kilovatti võimsust elektriijaamades, malmisulatamise kõrgahjusid 2.900.000 tonni võimsuses ja ligi üks miljon puuvilla ketramise värtnat ja teisi tootmisvõimsusi.

Kuid siiski pole täidetud kapitaalsete tööde ja uute võimsuste käikulaskmise plaan.

Laiendatud sotsialistlik taastootmine NSV Liidus tähendab omakorda töötava rahva materiaalse taseme pidevat tõusu, tema tarbimise tõusu.

Rahva tulude absoluutne juurdekasv kolmanda viisaastaku kolme aasta jooksul moodustas muutmatutes hindades 29,5 miljardit rubla, suurenedes 96 miljardilt rublalt 1937. aastal kuni 125,5 miljardi rublani 1940. aastal.

Töötasu fondid NSVL rahvamajanduses kasvasid kolmandas viisaastakus ettenähtud majandusharude järgi 82,2 miljardilt rublalt 1937. aastal kuni 123,7 miljardi rublani 1940. aastal, s. o. poolteist korda.

Kolhooside rahalised tulud on kasvanud 14,2 miljardilt rublalt 1937. aastal kuni 18,3 miljardi rublani 1939. aastal. Esialgsed andmed 1940. aasta kohta näitavad kolhooside rahaliste tulude ja naturaaltulude edasist tunduvat kasvu 1939. aastaga võrreldes.

Jaekauba läbikäik riiklikus ja kooperatiivses kaubanduses on kasvanud 125,9 miljardilt rublalt 1937. aastal kuni 174,5 miljardi rublani 1940. aastal.

Seega, vaatamata sõjategevusele, mis leidis aset Nõukogude Liidu piiridel 1939. aastal ja 1940. aasta algul, on NSVL rahvamajandus möödunud aastal astunud edasi märgatava sammu kolmanda viisaastaku plaani teostamisel, suurendades kasvutempot kindlalt kuust kuusse.

Kokkuvõtetes 1940. aasta kohta tuleb eriti märkida tõsise kasvu algust metallisulatamise ja kütteaine tootmise alal.

Malmi keskmine toodang ööpäevas on kasvanud 46—47 tuhande tonnini 40 tuhande tonni vastu 1937. aasta lõpul.

Terase sulatamine on suurenenud 58—59 tuhande tonnini 50—51 tuhande tonni vastu 1937. aasta lõpul.

Söetööstuse Rahvakomissariaadi ööpäevane söetoodang tõusis 1940. aasta lõpuks 467 tuhande tonnini 370 tonni vastu 1937. aasta lõpul.

Nafta ja gaasi keskmine toodang ööpäevas 1940. aasta lõpul tõuseb 97—98 tuhande tonnini, 84—86 tuhande tonni vastu 1937. aasta lõpul.

Kuid vaatamata säärasele kasvule ei saa tunnistada küllaldaseks algavat tõusu metallurgia- ja kütteinäetööstuses. Metallitoodangu suurenemine jääb maha kolmanda viisaastaku plaani ülesannetest ega taga veel NSVL rahvamajanduse aina kasvavaid nõudeid. Pole ka veel kõrvaldatud naftatööstuse mahajäämine kolmanda viisaastaku ülesannetest.

1940. aasta kokkuvõtetest peab märkima ka töödistsipliini tõstmist ja tööliste ning teenijate poolt tootmisele kulutatud tööaja pikenemist. Töö paranemine tööstuse ja transpordi alal 1940. aasta teise poole jooksul on tunduval määral tingitud töödistsipliini kõvendamisest ja tööaja pikendamisest. Eelkõige ilmnes see sääraastes tootmistööstuse harudes nagu maagi- ja söetööstus, mis omakorda kindlustas tootmistagala metallurgia ja teiste rahvamajanduse harude tõstmiseks.

Kuid kaugeltki mitte kõik käitised ja rahvakomissariaadid ei ole kasutanud tootmise tõstmise võimalusi, mis on loodud NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi 1940. aasta 26. juuni Seadlusega. Nende rahvakomissariatide hulka kuuluvad esmajoones Metsatööstuse Rahvakomissariaat ja Ehitusmaterjalide-tööstuse Rahvakomissariaat. Kuigi nende tööstuslike rahvakomissariatide ettevõtted parandasid veidi oma tööd aasta teisel poolel, jäi nende plaan 1940. aastaks kaugelt täitmata. Metsatööstuse ja Ehitusmaterjalide-tööstuse rahvakomissarid peavad tõsised järeldused tegema sellest tõsiasjast.

1940. aastal on ette valmistatud eeldused NSVL tööstuse ja kogu rahvamajanduse arenemistempo kiirendamiseks kolmanda viisaastaku esimeste aastatega võrreldes. Nende eelduste hulka kuuluvad esmajoones:

a) algav tõus metallurgia- ja kütteenäetööstuses, mis moodustab kindla baasi kogu rahvamajanduse kasvule;

b) tööaja pikendamine umbes 15% võrra kolmanda viisaastaku esimeste aastatega võrreldes, ja töödistsipliini otsustav kõvendamine.

Edasise tõusu kõige elulisemaks ja otsustavamaks eelduseks on parteiorganisatsioonide tähelepanu pöördumine maksimaalsele hoolitsusele tööstuse ja transpordi vajaduste ning huvide eest.

Selline on põhijoontes majanduslik kokkuvõte 1940. aasta kohta.

II

1941. AASTA MAJANDUSPLAAN

1941. aasta rahvamajandusliku plaani ülesanded tulenevad ÜK(b)P XVIII kongressi otsustest rahvamajanduse arendamise kolmanda viisaastaku plaani kohta. Riiklik plaan 1941. aasta kohta, mis võeti vastu ÜK(b)P Keskkomitee ja NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu poolt, lähtub järgmistest põhiülesannetest:

Esiteks, kindlustada meie rahvamajanduse iseseisvus ja sõltumatus kapitalistlikust ümbrusest, olla sõltumatu kapitalistlikust majandusest, eriti metallurgia ja masinaehituse alal.

NSVL rahvamajanduse kapitalistlikust ümbrusest sõltumatuse kindlustamine on meie võitluse vormiks kapitalismi vastu. Imperialistlik sõda, mis on sulgenud turud enamikus kapitalistlikes maades, on rõhutanud seda ülesannet. 1941. aasta plaanis lahendatakse see ülesanne eriliste masinaliikide ja haruldaste metallide tootmise forsseeritud kasvamisega ja samuti ka uute käitiste ehitamise programmiga, eriti masinaehituse ja metallurgia alal.

Teiseks, 1941. aasta plaan lähtub sotsialistliku tootmise igakülgse arenda-

mise ülesannetest kõigis rahvamajanduse harudes, mis tähendab uut sammu edasi klassideta sotsialistliku ühiskonna ülesehitamise lõpuleviimisel NSVL-s.

1941. aasta plaanis lahendatakse see ülesanne sotsialistliku tööstuse, eriti selle juhtivate harude, aga ka transpordi ja põllumajanduse tõusu kiire tempoga.

Kolmandaks, 1941. aasta plaan lähtub ülesandest mitte lubada disproportsioone rahvamajanduses, seisakuvõimalused aga katta uute riiklike reservide suurendamise ja loomisega.

Teatavasti proportsioonid NSVL rahvamajanduses muutuvad sõltuvalt ülesannetest, mis partei ja valitsus esitavad rahvamajandusele. Kohaldatuna 1941. aasta plaanile on ülesanne mitte lubada rahvamajanduses disproportsioone — kiirendada metallurgia ja masinaehituse ja järelkult kogu selle rühma kasvu tempot, mis toodab tootmisvahendeid. Eriti vajaline on malmi, terase, värviliste metallide, söe ja nafta tootmise edasine kasv ning masinaehituse kõikide liikide maksimaalne arendamine.

ÜK(b)P Keskkomitee ja NSVL Rahvakomissaride Nõukogu poolt vastu võetud riiklikus plaanis NSV Liidu rahvamajanduse arendamiseks 1941. aastal nähakse ette järgmised põhimised majanduslikud ülesanded:

— viia NSVL tööstuse üldproduktiooni väljalase 162 miljardi rublani, tõstes seda 1940. aasta tasemega võrreldes 17—18%;

— suurendada malmi toodangut kuni 18 miljoni tonnini, terasevalamist — 22,4 miljoni tonnini ja valtsitud metalli tootmist — 15,8 miljoni tonnini;

— kindlustada söetoodang 191 miljoni tonni ulatuses, nafta- ja gaasitoodang — 38 miljoni tonni ulatuses ja turbatoodang — 39 miljoni tonni ulatuses;

— tagada masinaehituse toodangu kasvu 1940. aastaga võrreldes 26% võrra;

— tagada elektrijaamade võimsuse juurdekasvu 1.750.000 kilovati võrra;

— suurendada puuvillatööstuse võimsust 850 tuhande värtna võrra;

— suurendada teraviljakultuuride üldproduksiooni 8% võrra;

— kindlustada keskmine ööpäevane laadimine raudteel 103 tuhande vaguni ulatuses;

— suurendada jaekauba läbikäiku riiklikus ja kooperatiivses kaubanduses 197 miljardi rublani;

— tõsta tööviljakust tööstuses ja ehitustööde alal 12% võrra;

— vähendada tööstustoodete omahinda 3,7% võrra ja tagada selle arvel täiendavad säästsummad tööstuses 7,3 miljardi rubla ulatuses;

— täita kapitalimahutuste programm 57 miljardi rubla ulatuses (sellest 9 miljardit rubla mittetsentraliseeritud kapitalimahutusi);

— kindlustada ainelist ja rahalist riiklike reservide edasine suurenemine.

Sellised on tähtsamad näitajad riiklikus plaanis 1941. aasta kohta.

Vastavalt rahvamajanduse üksikutele harudele plaan näeb ette järgmised ülesanded:

Tööstus

Tootmisvahendite ja tarbeainete tootmise kasv NSVL tööstuses nähtub järgmistest andmetest (miljardites rublades):

	1940. a.	1941. a. (plaan)
Tootmisvahendite tootmine kasvab	83,9-lt	103,6-le ehk 23,5%
Tarbeainete tootmine kasvab	53,6-lt	58,4-le ehk 9%

Seega tarbeainete tootmise kasvuga käib kaasas tootmisvahendite tootmise veelgi suurem kasv.

See tootmisvahendite tootmise kasvu ettejäudmine näitab sotsialistliku ühiskonna progressiivset iseloomu, kes viib edasi oma tootmisjõude.

Üksikute toodeteliikide kasv 1941. aastal 1940. aasta tasemega võrreldes moodustab:

Süsi	116%
Nafta	111%
Elektrienergia	114%
Malm	121%
Teras	122%
Kvaliteetne valtsitud metall	123%
Alumiinium	166%
Vask	131%
Nikkel	199%
Molübdeen	428%
Vedurid	142%
Kaubavagunid	194%
Tööpingid	128%
Tsement	138%
Puidu väljavedu	136%
Paber	124%
Puuvillased kangad	111%
Nahast jalanõud	111%
Peensuskur	127%
Konservid	124%

1941. aasta plaan nõuab vastavalt NSVL Ülemnõukogu Presiidiumi Seadlusele 10. juulist 1940 toodete kvaliteedi otsustavat parandamist. Kõigil tööstusaladel seisavad ees uued kvaliteetsed ülesanded suurema tootmisvõimega masinate, mitmesuguste kõrgekvaliteediliste metalliliikide ja uue eesrindliku tehnika väljalaske alal.

Mustal metallurgial seisab ees suurendada 1940. aasta tasemega võrreldes erilise legeritud terase väljalaskmist 100% võrra, eriliste lapikmetallide tootmist — 85% võrra ja kiirlõiketerast — 125% võrra.

Värviline metallurgia peab tagama värviliste ja haruldaste metallide kõrge kvaliteedi, mis ei jääks maha tehniliselt eesrindlike kapitalistlike maade standardidest.

Seda on vaja meenutada eriti seepärast, et Värvilise Metallurgia Rahvakomissariaat pole võtnud veel küllalt õpetust ÜK(b)P Keskkomitee teatavast otsusest nimetatud rahvakomissariaadi tööstuskäitiste toodangu kvaliteedi suhtes.

Masinaehitusel seisab ees kindlustada uue tehnika, kõrge töövõimega tööpinkide ja presside massiline tootmine. Automaat- ja poolautomaat-tööpinkide tootmine eraldi suureneb 76% võrra.

NSVL tööstusel on võimalus mitte ainult täita, vaid ka ületada 1941. aasta plaan. 1940. aasta neljandal veerandil saavutatud tootmise tase moodustab kindla aluse 1941. aasta programmi täitmiseks ja ületamiseks. Näitena toon tööülesande malmivalamise ja kaubavagunite väljalaske alalt.

Keskmine malmivalamine ööpäevas 1940. aasta neljandal veerandil ulatus juba 95 protsendini 1941. aasta plaanis ettenähtud keskmisest valamisest ööpäevas. Nõnda, võrreldes 1940. aasta neljanda veerandiga, peavad metallurgid aastaplaani täitmiseks tõstma valamist umbes 6% võrra. On selge, et see plaan ei ole mitte üksnes täidetav, vaid et teda saab ületadagi.

Või võtke kaubavagunite tootmine. Vagunite keskmine tegelik väljalaskmine ööpäevas 1940. aasta neljandal veerandil moodustas juba 90% 1941. aasta plaanis ettenähtud keskmisest väljalaskmisest ööpäevas. Järelikult on vagunehitajail vaja 1941. aasta plaani täitmiseks 1940. aasta neljanda veerandiga võrreldes tõsta vagunite väljalaskmist umbes 12% võrra. On selge, et ka siin plaan ei ole mitte üksnes täidetav, vaid et teda saab ületadagi.

Tuleb vaid mobiliseerida tööstuses veel kasutamata võimalused ja reservid.

Esiteks, sääraste võimaluste ja reservide hulka kuulub olemasolevate seadmete täielik ära kasutamine.

Tööpinkide ja -presside registreerimise kokkuvõtteid, millest juba osalt kõneles sms Malenkov, tõendavad

metalli lõikavate tööpinkide ja sepikoja-pessimisseadmete pargi määratu suurt kasvu NSVL tööstuses ja meie masinaehituse suuri võimalusi.

Metallitöötlemise seadmete registreerimine toimus 1932. aastal ja nüüd — 1940. aastal. Selle aja jooksul metalli lõikavate tööpinkide üldine arv NSVL tööstuses on suurenenud 3,5 korda ja sepikoja-pessimisseadmete arv kolm korda. See kasv tähendab teise ja kolmanda viisaastaku sotsialistliku ülesehituse suurimat tulemust tööstuse arenemises ja eriti masinaehituses.

Kuid samad registreerimise tulemused näitavad ka, et metallilõikavaid tööpinke ja sepikoja-pessimisseadmeid kasutatakse meil äärmiselt mitterahuldavalt. Registreerimine avastas käitistes ja ehituste juures ülesseadmata tööpinke 1. novembriks 1940. aastal ligi 46 tuhat ja sepikoja-pessimisseadmeid 8 tuhat.

Peale selle ei töötanud registreerimispäeval, 1. novembril 1940. aastal, 70 tuhat tööpinki ja 15 tuhat sepikoja-pessimisseadet. Tööpingid ja -pressid seisid nii remondi kui ka mitmesuguste tehase sisemiste põhjuste pärast: tööriistade, materjalide ja vabrikatide mitteõigeaegne kättesaamine ja tööliste puudus.

Kui tehastes ülesseadmata ja mittetöötavate metallilõikavate tööpinkide üldarvust maha arvata need, mis on monteerimisel ja remondis, samuti ka tööpingid, mis käitiste poolt peetakse kõlbmatuks, siis isegi sel juhul jäi järele üle 30 tuhande ülesseadmata tööpingi ja ülesseadute arvust ei töötanud 38 tuhat tööpinki, — mis moodustab kogusummas 68 tuhat tööpinki. Kuivõrd tundub on see reserv Nõukogude masinaehituses, nähtub sellest, et USA-s lasti välja nendele kõige paremal aastal — 1929. a. — umbes 65 tuhat tööpinki.

Teiseks, tööstuse kasvamise võimaluste ja reservide hulka tuleb arvata ka tootmistehnika tõstmine, täiuslikumate masinate rakendamine ja eesrindliku tehnoloogia sisseviimine. Lubage esitada mõned näited sellel teemal.

Esimene näide — tehnoloogilise protsessi automa-
seerimine valamise alal. Selle protsessi olemus on
järgmine. Harilikult saadus vormitakse muld- või
savivormides. Valamistöo automatiseerimise juures aga,
nagu see näiteks toimub Klimovo masinaehituse teha-
ses, saaduse vormimist muldvormides ei toimetata.
Selle asemel teostatakse metallivalamist alatistesse met-
tallvormidesse, mis on üles seatud 12-st osast koosne-
val spetsiaalsel karussellitüübilisel valamismasinal. See
masin võimaldab teostada pidevat valamist ja anda
päevas kahe töövahetuse juures 10 tuhat või aastas
kolm miljonit valandit.

Pidev valamine alatistesse vormidesse karussellitüü-
bilisel masinal ühenduses teiste operatsioonide mehha-
niseerimisega ja kõrge tootmisvõimega automaatide ra-
kendamisega toote mehaaniliseks töötlemiseks pärast
valamist võimaldab vähendada valamise all olevaid
tootmispindu 6 korda, vähendada keskmise kategooria
tööliste arvu enam kui 2,5 korda, vähendada valamise
praaki kaks korda, vähendada metallilõikavate ja abi-
seadmete arvu neli korda, alandada saaduse omahinda
kaks korda ja sealjuures saada malmivaland, mis oma
kvaliteedilt peaaegu ei jää maha Bessemeri terasest.

Seda püsivates vormides valandite saamise meetodit
tuleb ulatuslikult levitada masinaehituses. Tootmise
automatiseerimine loob võimaluse tunduvalt suurendada
valamist olemasolevail tootmispindadel ja alandada too-
dete omahinda.

Teine näide — üksikosade väljatagumise asenda-
mine stantsimisega. Selle asendamise olemus seisneb
järgmises. Väljatagumisel üksikosa pigistatakse vasara
või pressi kahe lameda pinna vahele ja see võtab ala-
tiste löökide tagajärjel sepa vahetul osavõtul algkuju,
millele järgneb võrdlemisi suur mehaaniline töötlus
tööpingil. Stantsimise puhul aetakse soojendatud metall
võimsa vasara (pressi) löökidega stantsi vormimisõõnde
(vormi), millele järgneb vähene töötlus tööpingil liig-
sete osade mahalõikamiseks. Selle tagajärjel väheneb

tarvidus mehaaniliseks töötlemiseks, paljudel juhtudel saadakse täiesti puhas pind ja vähenevad töötlemisaeg ja metallikulutus toote valmistamiseks. Esitan näite üksikosa nr. 24 tootmisest Molotovi masinaehitustehases:

	Väljatagumise puhul	Stantsimise puhul
Üksikosa valmistamise aeg	100 minutit	7 minutit
Jäätmed ja laastud protsentides võrduvad üksikosa puhtale kaalule	120—130	40—50

Tuleb märkida, et stantsimiseks vajatakse muidugi võimsamaid ja täpsemaid seadmeid ja stantside valmistamist. Stantsimist võib kasutada kõigis masinaehitustehastes, kus toimub seeria- ja masstootmine.

Kolmas näide — automaatne palja elektroodiga keevitamine Ukraina Teaduste Akadeemia elekterkeevitamise instituudi meetodi järgi. Selle meetodi olemus seisneb järgnevas. Palja elektroodiga keevitamise protsess toimub paksu sulapao kihi all. Selle kihi kaitse all toimub metalli kontsentreeritud soojumine ja tema kiireim sulamine. Olles kaitstud sulapao kihist, ei sisalda sulametall, järelikult ka keevitamiskoht, kahjulikke lisandeid ja omandab kõrgemad mehaanilised omadused. Metall kiireima soojumise, sulapao ja elektroodi automaatse lisamise ja keevitatava mehhanismi automaatse ümberpaigutamise arvel tekib määratu efektiivsus. Tööproduktiivsus tõuseb 5—10 korda, materjali ja töö kulutus väheneb.

Automaatse keevitamise meetodi laiaulatuslik tarvituselevõtt on võimalik ja vajaline paljudes masinaehitustehastes, laevaehituses ja ehitustöös.

Neljas näide — automaatsete kontrollimiseadeldistega tööpingid. Selle kontrolli olemus seisneb järgnevas: Harilikus praktikas kasutatavad operatsioonid valmistatava üksikosa kontrollimiseks ei taga vajalist täpsust, vähendavad tööpingi produktiivsust, sest kontrol-

limise operatsioonid on seotud üksikosa äravõtmisega tööpingilt, viimase seismapanekuga ja järelikult aja-kaotusega. Automaatsel kontrollimisel kinnitatakse automaattööpingi külge seadeldis, mis töölisest sõltumatult lubab üksikosa maha võtmata ja tööpinki seisma jätmata automaatselt kontrollida üksikosa omadusi ja viimistlust. Automaatse kontrollimise meetod kindlustab täpsuse tootmisel ja vähendab tunduvalt praaki, vähendab tööpingi seisakut 20—30% ja võimaldab ühel töölisel töötada 3—4 tööpingil ühe asemel. Kuigi automaatse kontrollimise kasutamise ala on väga laialdane, on seda tööd meie tehaseis arendatud äärmiselt nõrgalt.

Sel kombel eesrindliku tehnika ja tehnoloogia rakendamise loob suuri lisavõimalusi tootmise kasvuks.

Kolmandaks kuulub tootmise edasise kasvu võimaluste ja reservide hulka omahinna ja arvukate eba-produktiivsete tootmiskulude alandamine.

Sotsialistliku tööstuse tulutoovus kasvab aasta-aastalt. NSVL tööstuslike rahvakomissariaatide käitiste puhaskasu moodustas 1938. a. 5,2 miljardit rubla, 1939. a. — 8,5 miljardit rubla ja 1940. a. moodustas kasu juba umbes 14 miljardit rubla. Teatavasti kapitalistlik tuluseadus ei valitse nõukogude tööstuses. Partei poliitikat ühe või teise tööstusharu arendamise suhtes ei määra mitte nende tulu suurus, vaid sotsialismi võidu huvid ja NSVL kapitalistlikust maailmast sõltumatuse säilitamise huvid. Vastasel korral areneksid meil kõigist kiiremini näiteks jahu- või viinatööstus kui kõige tulutoovamad, mitte aga rasketööstus.

Vaatamata sellele on kahjude likvideerimine tööstuses ja omahinna vähendamine meie esmajärguliseks ülesandeks, sest see tervendab käitisi, tõhustab nende rahalisi käibevahendeid ja aitab kiirendada tootmise tempot. Seepärast ei saa normaalseks tunnistada kahjude püsimist mõningais tähtsaimais tööstusharudes, näiteks metsatööstuses 1940. a., kus iga ruumimeetri puidu kohta saadi 11—12 rubla kahju, ja põlevkivi-

tööstuses, kus iga tonni põlevkivi kohta saadi 1940. a. 33 rubla kahju.

Tootmiskulude ja omahinna vähendamise võimalusi on meil sõna otseses mõttes igal sammul. Võtke praagi suurus. Rida käitisi ei saa ilmselt toime heakvaliteedilise produktsiooni väljalaske ülesandega. Praagist tingitud kaotused moodustasid masinaehituse rahvakomissariaatide ja Musta Metallurgia Rahvakomissariaadi käitistes 1940. a. ligi 2 miljardit rubla. Selle praagi vähendamine poole võrra tähendaks produktsiooni puhast juurdekasvu miljardi rubla võrra.

Tootmiskulude vähendamise tõsiseks allikaks on ebaproduktiivsete administratiiv-valitsemiskulude vähendamine. Need kulutused on liiga suured. Teenijate arv käitistes on tööliste arvuga võrreldes liiga suureks paisutatud.

1937. a. tuli Liidu ja vabariiklike rahvakomissariaatide tööstuses iga 1000 töölise kohta keskmiselt 75 teenijat, 1939. a. — 90 teenijat ja 1940. a. — 87 teenijat. Nagu näete, 1940. a. mõnevõrra vähenes teenijate arv iga 1000 töölise kohta, kuid see on siiski tunduvalt kõrgem kui 1937. a. Me võime ja peame vähendada teenijate erikaalu vähimalt 1937. a. tasemeni, mis on ka ette nähtud 1941. a. plaanis. See annab tootmistööle tööjõu lisareserve ja vähendab tootmistöö ebaproduktiivseid kulutusi.

Selleks, et kasutada kõiki neid ja muid tööstuse kasvamise võimalusi, on vaja arendada nende töötajate ainelise soodustamise süsteemi, kes täidavad plaani hästi ja kokkuhoidlikult. Selleks aga on vaja lõplikult likvideerida käitistes valitsev võrdsustamine ja ebaõige töötasu.

Ebaõiglus ja võrdsustamine on säilinud käitistes alaliste ja abi-tootmistööliste vahel: tavaliselt on abitöölistel soodsamad väljatöötamise normid, millede täitmist aga kontrollitakse mitteküllaldaselt.

Ebaõiglus valitseb ka ettevõtete majandusjuhatajate ja insener-tehniliste tööjõudude töötasus: nende juha-

tajate töö eest, kes täidavad plaani, ja hädajuhatajate töö eest, kes ajavad plaani nurja, tasutakse võrdselt. Selle ebaõigluse likvideerimine ja töötajate ainelise soodustamise õige teostamine äratab üles uusi võimalusi meie tööstuse kasvuks.

Säärased on 1941. a. plaani ülesanded tööstuse alal.

Põllumajandus

Siirdun põllumajanduse küsimustele. 1940. aasta oli kolhoosliku korra edasise tugevnemise ja põllumajanduse tõusu aasta. Partei ja valitsuse tähtsaimate abinõudena, mis olid suunatud kolhoosliku korra tugevdamisele, väärivad viimase aasta jooksul märkimist:

esiteks, abinõud kolhooside ühiskondlike maade kaitsmiseks raiskamise vastu.

Need abinõud võtsid ära aluse eraomanduslike vahetorkade arenemise tendentsilt külas, mille eest seltsimees Stalin omal ajal hoiatas parteid;

teiseks, põllu- ja karjasaaduste riigile andmise normi arvutamise üleviimine põllupinna hektaari alusele.

See otsus päästis köidikuist lahti kolhoosnikute algatuse ühiskondliku majapidamise, eriti ühiskondliku karjakasvatuse kiireks arendamiseks kolhoosides;

kolmandaks, ÜK(b)P Keskkomitee ja NSVL Rahvakomissaride Nõukogu otsus kolhoosnikutele lisatöötasu maksmise kohta Ukrainas põllumajanduslike kultuuride viljakuse ja karjakasvatuse produktiivsuse tõstmise eest.

Need otsused ja abinõud omavad ajaloolise tähtsuse sotsialismi võidu arendamiseks ja kindlustamiseks külas. Toetudes neile, kasvab ja tugevneb sotsialistlik põllumajandus. On tõusnud ka põllumajanduse planeerimise tähtsus ja osa. Põllumajanduslike kultuuride idanevuse ja karjakasvatuse produktiivsuse plaani näitajad omandavad nüüd suurema tähtsuse, ühenduses

lisatöötasu maksmisega kolhoosnikutele, kes ületavad neid näitajaid. Seega on põllumajanduslik plaan omandanud määratu suure lisajõu.

Tähtsaimate põllumajanduslike kultuuride alla määratud külvipindala suurenemine 1941. a. on ette nähtud järgmises ulatuses:

kogu külvipindala	157 milj. ha ehk	103,9%	1940. a.
sellest: teravilja all	111,1 „ „ „	100,2%	„ „
tehniliste kultuuride all	12,0 „ „ „	101,7%	„ „
juurvilja, kõrvitsaliste ja kartulite all	11,4 „ „ „	112,9%	„ „
loomasööda all	22,5 „ „ „	124,3%	„ „

Esitatud andmeist selgub järgmist:

1. Külvipindala kõigi kultuuride alal kasvab keskmiselt peaaegu 4%.

2. Eriti kiiresti kasvab külvipindala loomasööda- ja juurvilja- ning kõrvitsaliste kultuuride alal.

3. Teraviljakultuurid püsivad enam-vähem 1940. a. tasemel.

Külvipindala struktuuri muutmine on seotud peamiselt üleminekuga õigele külvikorrale ja loomatoidukultuuride alla määratud külvipindalade tunduva laiendamisega.

Teravilja- ja tehniliste kultuuride üldtoodang üle NSVL kasvab samuti tunduvalt. Teravilja üldtoodang suurenes 1940. aastal 7,3%, suhkrupeeditoodang kasvas 18,6%, päevalilletoodang 13,2% ja kartulitoodang 35,6%.

Hoolimata ebasoodsaist ilmastikutingimustest 1939./40. a. (erakordselt tugevad külmad, pikaleveninud kevad, kuiv ilmastik Idas), oli teravilja- ja tehniliste kultuuride üldtoodang 1940. a. tunduvalt kõrgem kui põllumajandusele soodsal 1913. ja sellele järgnenud aastail. Kuigi puuvilla- ja linatoodang 1940. a. tunduvalt ületas 1913. a. taseme (puuvilla alal 3,4 korda, lina alal aga 1,5 korda), jääb ta siiski maha plaaniülesandeist,

missugune asjaolu nõuab Põllutöö Rahvakomissariaadi organite ja kohalike parteiorganisatsioonide tähelepanu.

1941. a. plaan näeb ette põllumajanduse üldtoodangu edasist tõusu teravilja, toorpuuvilla, linaku, suhkrupeedi, kartuli ja muude põllumajanduslike saaduste alal. Teraviljakultuuride üldtoodang, peamiselt idanemise tõusu arvel, peab 1941. a. ulatuma umbes 7 miljardi 900 miljoni puudani.

Seejuures on eriti tähtis ära märkida teraviljatoodangu kasvu NSVL kagu- ja idarajoonides. Volgaäärsetel maadel oli teraviljakultuuride saak 1940. a. 937 miljonit puuda, mis ületab peaaegu 32% võrra 1913. a. taseme, mida Venemaal peeti kõige kõrgema saagi aastaks.

Teraviljakultuuride üldsaagis üle NSVL on tunduvalt kasvanud idarajoonide erikaal. Teraviljatoodang Nõukogude Liidu idarajoonides oli 1940. a., hoolimata põuailmadest, 1.482 miljonit puuda, ja ületas 1913. a. taseme 88% võrra. Seega meie kodumaa kagu- ja idaosas on nõukogude rahvastele loodud kindel vilja-salv.

Kasvanud on ka Nõukogude Liidu põllumajanduses kasutatavate masinate arv. 1940. a. tõusis traktorite arv 523 tuhandeni 483 tuhande vastu 1938. a., kombainide arv on tõusnud kuni 182 tuhandeni — 153 tuhande vastu 1938. a. Peale selle on kasvanud ka muude komplitseeritud ja lihtsate masinate arv. Toetudes sellele sotsialistliku põllumajanduse tehnikale on toodangu tõus põllumajanduses muutunud püsivaks.

Nende abinõude alusel, mis ÜK(b)P Keskkomitee ja NSVL Rahvakomissaride Nõukogu poolt on läbi viidud ühiskondliku karjakasvatuse arendamises, kariloomade arvu miinimumi kindlaksmääramises kolhoosides ja üleminekus lihaga varustamise alal arvestamisele, vastavalt põllupindala hektaaridele, kolhoosid on saavutanud suurt edu karjakasvatuse farmide rajamise, kariloomade arvu suurendamise ja karjamajanduse produktiivsuse tõstmise alal.

Kolmanda viisaastaku kolme aasta jooksul on karjakasvatusfarmide arv kolhoosides suurenenud järgmiselt:

1. I 1938. a. 1. I 1941. a.

Kokku tuli farme juurde 347.000-lt 618.000-ni ehk 78%

Sellest:

Suurte kariloomade farme	132.000-lt	234.000-ni	„	77%
Lambakasvatusfarme	71.000-lt	216.000-ni	„	205%
Seakasvatusfarme	77.000-lt	168.000-ni	„	117%

1941. a. alguseks tuli iga 100 kolhoosi kohta keskmiselt 261 farmi, seal hulgas 99 suurte kariloomade farmi, 91 lambakasvatusfarmi ja 71 seakasvatusfarmi.

Veo- ja kariloomade arv kolhooside farmides on selle aja jooksul kasvanud järgmiselt:

suurte kariloomade arv 20 miljonini,
lammaste ja kitsede arv 41,9 miljonini,
sigade arv 8,2 miljonini,
hobuste arv 14,4 miljonini.

Suurte kariloomade arv kolhooside farmides küündis 1940. a. lõpupoole kogu Saksamaa 1938. a. tasemeni. Saksamaad aga peetakse õigusega arenenud karjakasvatusega maaks.

Vastavalt kolhooside endi soovidele näeb 1941. aasta plaan ette kolhooside loomakasvatuse edasise tõusu, ja nimelt: sarvloomade alal 19%, sellest lehmi 24—25%; lammaste ja kitsede alal 23—24%, sigade alal 38% ja hobuste alal 9—10%.

NSVL põllumajanduse edusammud on suured. Kuid nad võivad olla veelgi suuremad, kui mobiliseerime lisavõimalused, likvideerime puudused ja nende sallimise Põllutöö Rahvakomissariaadi ja Sovhooside Rahvakomissariaadi organite poolt. Nende puuduste hulka tuleb lugeda vähemalt järgmised:

1. Traktorite ja kombainide seisakud isegi kiirete põllumajanduslike tööde hooajal.

2. Teravilja ja tehniliste kultuuride saagi kaotused, eriti mitteõigeaegse koristamise tõttu.

3. Veidi liig suured kaotused loomakasvatuses ja ülesannete mittetäitmine karja toodangu alal.

4. Teatava hulga kolhoosnikute olemasolu, kes ei täida vajalist tööpäevade miinimumi, mis hoiab põllumajanduses kinni varjatud tööjõureserve.

Ukraina eeskujul üleminek täiendavale töötasude süsteemile nende kolhoosnikute suhtes, kes plaaniga võrreldes on saavutanud põllumajanduslike kultuuride kõrgema lõikuse ja suurema produktiivsuse loomakasvatuses, innustab kolhooside talupoegi veelgi enam võitlusele sotsialistliku põllumajanduse edasise õit-sengu eest.

Need on 1941. aasta plaani põhimised ülesanded põllumajanduse alal.

Transport

Siirdun transpordi küsimustele. Rahvamajanduse produktsiooni kasv meie maal esitab iga aastaga raudtee- ja veetranspordile lisanõudmisi hiiglahulga vedude alal. Suureneb transpordi tehnilise varustuse vajadus. Ühes kaubaliikluse suurenemisega kasvab ka vajadus pidevate vedude ratsionaalseks organiseerimiseks.

Kaasaegne sõda tõendab transpordi suurt tähtsust maade ja rahvaste elus. Ükski mereriik, kui ta tahab püsida iseseisvana, ei saa läbi ilma kõrgesti arenenud merelaevastikuta ja mereühendusteta. NSVL pole aga ainult mereriik. Meie maa on, mis veel tähtsam, suurim raudteederiik. Raudteetranspordi tähtsus NSV Liidus on niisama suur kui merelaevastiku tähtsus suurele mere-riigile.

Möödunud aastate jooksul on ÜK(b)P Keskkomitee ja NSVL Rahvakomissaride Nõukogu osutanud erilist hoolt transpordi vajadustele ja seda igakülgset kindlustanud. Sõjaline tegevus 1939. a. lõpul ja 1940. a. algul, mida Punaarmee tuli pidada, tõendas, et vaatamata üksikutele puudustele sai raudteetransport tööga

toime ja võib kindlasti toime saada meie Punaarmee mobilisatsioonivajadustega.

1941. a. kasvavad veod järgmises ulatuses:

Raudteetranspordi veod suurenevad 431 miljardi tonn-kilomeetrit ehk 4%.

Jõetranspordi veod — 46,3 miljardi tonn-kilomeetrit ehk 28%.

Nagu näete, lähtub 1941. a. plaan jõevedude märksa kiirema kasvu ülesandest selle eesmärgiga, et kergendada raudteetranspordi koormust ja jõevedudega kindlustada kiiresti suurenevaid hulgalisi vedusid. Seoses veeteede ehitamise ja arendamisega — Dnepro-Bugi kanali, Moskva-Volga kanali ja Maria veesüsteemi rekonstrueerimine — on jõetranspordil täiesti võimalik täita see ülesanne.

Tähtsaimaks allikaks vedude suurendamisel rahvamajandusele vajalises ulatuses ja suunas on ebaratsionaalsete, s. o. liig kaugete ja ristuvate vedude likvideerimine. Vedude aja lühendamine vähendab kaupade tootmiskulusid, vähendab aega, mis kulub nende tootmiseks, ja järelikult kiirendab laiendatud sotsialistlikku taastootmise tempot.

Meil on aga tunduvas ulatuses säilinud ristuvad ja ülemäära kauged veod. Kuigi üldiselt veokaugus kõigi kaupade alal veidi vähenes 1940. aastal 1939. aastaga võrreldes, siiski selliste massiliste kaupade nagu kivi- söe- ja metsavedude kaugus 1940. aastal ei vähenenud vaid isegi suurenes. Toon mõningaid näiteid ebaratsionaalseist vedudest, mis toimusid 1940. aastal.

Kesk-Aasiasse, Taškendi ja Ašhabadi raudteede piirkonda veeti Siberist 470 tuhat tonni kivisütt. Seejuures võib Kesk-Aasia liiduvabariikide vajadusi, selle hulgas ka raudteetranspordi enese vajadusi, ülejäägiga katta kohaliku söetoodangu arvel, mille tagavarad on väga suured.

Kuznetski söe vedu Siberist teostati 1940. a. isegi Kuibõševi, Kaasani ja Gorki raudteede piirkondadesse ning veelgi kaugemale läände 2,5 miljoni tonni ulatu-

ses, kuigi kivisöe, põlevkivi ja turba tagavarad on ka Uuralis ja Nõukogude Liidu keskmistes rajoonides küllaldaselt suured.

Ebaratsionaalsed või ülemäära kauged söeveod, kusjuures lõviosa veetavast söest kulutatakse veduri kütteks, mis seda sütt veab, tuleb likvideerida. Selleks on vajaline suurendada söetootmist kesk-rajoonides, Uuralis ja Kesk-Aasias. Selleks on vaja, et Teede Rahvakomissariaat ja Riiklik Plaanikomisjon kontrolliks id tegelikult vedude käiku.

Kuna Musta Metallurgia Rahvakomissariaat on jäänud maha ja ei ole suutnud täiel määral viia läbi abinõusid valtsimismasinade alal tekkinud kitsa spetsialiseerumise likvideerimiseks ja defektide kõrvaldamiseks metalliga varustamise organiseerimise alal, siis teostatakse siiaamaani ristuvaid metallivedusid rajoonide vahel. Ukraina NSV rajoonidest veeti 1940. aastal välja 12,5 miljonit tonni metalli ja veeti sisse 900 tuhat tonni metalli. Uurali rajoonidest veeti välja 2 miljonit tonni metalli ja veeti sisse 1,4 miljonit tonni metalli. Keskrajoonidest veeti välja 1,8 miljonit tonni metalli, kuna samaaegselt veeti sisse 3,5 miljonit tonni metalli. Loode-rajoonidest veeti välja 800 tuhat tonni metalli, kuna samaaegselt veeti sisse 2 miljonit tonni metalli. Seega ühed ja samad rajoonid, saates välja suurel hulgal metalli, veavad neid vastassuunas sisse teistest rajoonidest.

Seepärast, et Musta Metallurgia Rahvakomissariaat ei ole täitnud ÜK(b)P XVIII kongressi otsust mangaanimaagi uute tootmisrajoonide rajamise kohta Uurali ja Siberi vajaduste tarvis, jätkub selle sissevedu Taga-Kaukaasia ja Ukraina kaugelasuvaist rajoonidest. Tšia-turist ja Nikopolist saadeti 1940. aastal Uuralisse 185 tuhat tonni mangaanimaaki ning Siberi rajoonidesse 90 tuhat tonni mangaanimaaki. Samal ajal aga kaevandatakse rikkaid mangaanimaagi lademeid Põhja-Uuralis ja Baškiirias Musta Metallurgia Rahvakomissariaadi poolt endiselt nõrgalt.

Seega pole kaugeltki veel ära kasutatud täiendavad võimalused raudteetranspordi töö parandamiseks, mis on seotud ebaratsionaalsete vedude likvideerimisega. Kuid vedude keskmise kauguse vähendamine ja järelikult vagunite läbisõidu kauguse vähendamine kas või ainult 10 kilomeetri võrra läbisõidu tegeliku kauguse kohta 1940. aastal annab võimaluse raudteedele suurendada uute kaupade laadimist peaaegu 1,5 tuhande vaguni võrra ööpäeva kohta.

1941. aastal mahutab riik raudteetransporti kapitale 6500 miljoni rubla ulatuses, mis ületab 1940. a. taseme peaaegu 55% võrra. 1941. aastal raudteetranspordile muretsetavate vagunite arv peaaegu kahekordistub.

Raudteid ootab kõigepealt ülesanne seada täielikku korda olemasolevad põhifondid — teed, liikuv koosseis, laiendada kitsaroopalisi liine ja sõlmi, mis vähendavad kogu maa raudteevõrgu töö tõhusust.

Peale mõne eriliini ja sõlme, mille tugevdamine on Teede Rahvakomissariaadi ülesandeks 1941. aastal, on vaja samuti pühendada tähelepanu Uurali raudteede läbilaskevõime tugevdamisele, millised raudteed seni jäävad maha plaaniülesannete täitmisel. See mahajäämine tuleb täielikult likvideerida, kuna Uurali raudteede tähtsus NSVL rahvamajandusele on väga suur.

Raudteetranspordi suured võimalused peituvad liikuva koosseisu läbikäigu kiirendamises. Raudteetranspordi suurtest reservidest annavad tunnistust järgmised tõsiasiad:

Kui vaguni ringkäigu aeg 1940. a. arvestada 100, siis			
vagun oli liikluses . . .	19%	kogu ringkäigu ajast	
vahejaamades . . .	11%	„ „ „	
maha- või pealelaadimisel	21%	„ „ „	
tehnilise ümbertöötamise ja muude operatsioonide all . . .	49%	„ „ „	

1940. aastal vähenes vaguni ringkäigu aeg mõne tunni võrra 1939. aastaga võrreldes. Kuid siin leidub veel väga suuri võimalusi. Vaguni ringkäigu lühendamise maha- ja pealelaadimise aja ja samuti tehnilise ümber-
töötamise aja vähendamise arvel 3—4% võrra annab võimaluse suurendada uute kaupade laadimist raudteel ligikaudu 3,5 tuhande vaguni võrra ööpäeva jooksul.

Kuid veelgi suuremad võimalused peituvad rahvamajanduses kaubaveo ringkäigu suurendamiseks veetranspordialal. NSVL on rikkaim maa oma suurte veemagistraalide poolest.

Kuigi veod veeteed kaudu on suurenenud 1940. aastal, jäävad nad siiski veel maha plaani ülesannetest ja kergendavad raudteetranspordi tööd mitteküllaldaselt. Eriti halb on olukord jõetranspordis selliste kaupade veoga nagu mets, ehitusmaterjalid, süsi ja nafta. Toon mõningaid näiteid.

Leningradi ja Leningradi oblastisse saabub igal aastal raudteetranspordiga 1,5 miljonit tonni metsa. Ometi on aga Jõelaevastiku Rahvakomissariaadil täiesti võimalik korraldada selle metsa kohalevedu veeteed — Valgemere-Läänemere kanalit ja Maria veesüsteemi kaudu. Seda nõuavad rahvamajanduse ja raudteetranspordi huvid.

1940. aastal veeti Ordžonikidze ja Taga-Kaukaasia teedale raudteetranspordiga metsa 1,2 miljonit tonni. Need veod oleks võidud täielikult juhtida veetranspordile. Ometi on aga metsavedu Volga ja Kaspia mere kaudu Ordžonikidze krai ja Taga-Kaukaasia rajoonidesse organiseeritud Jõelaevastiku Rahvakomissariaadi poolt äärmiselt mitterahuldavalt.

Seni kasutatakse mitteküllaldaselt jõetranspordi raudteede vabastamiseks naftaveoks. Naftavedude plaani 1940. aasta kohta ei täidetud, eriti jäi see täitmata nafta väljaveo alal Astrahanist mööda Volgat ülespoole. 1941. aastal tuleb Jõelaevastiku Rahvakomissariaadil tunduvalt suurendada naftavedusid veeteed kaudu.

Jõelaevastiku kasutamise andmed tõendavad, et on olemas suuri kasutamata võimalusi vedude suurendamiseks veeteed kaudu.

Laevade mitteõigeaegse väljatoomise tagajärjel talvisest remondist ei täitnud Jõelaevastiku Rahvakomissariaat 1940. aastal ülesannet ainult puksiiriveo alal ligi 1,3 miljardi tonn-kilomeetri ulatuses. Eriti suurimas Volga tanklaevanduses ulatus see mittetäitmine 750 miljoni tonn-kilomeetrini.

Pealeselle ei täitnud Jõelaevastiku Rahvakomissariaat ülesannet massiliste kaupade veo alal 1940. aastal 700 miljoni tonn-kilomeetri ulatuses laevade kinnipidamise tõttu suvises remondis.

Jõelaevastiku seisakute vähendamine, mis seni olid väga suured, laevaremondi kvaliteedi tõstmine eriti talveperioodil ja Nõukogude Liidu võimsate veemagistraalide täielik ärakasutamine on veetranspordi edasilükkamatuks ülesandeks. Meil on kõik vajaline selleks, et veeteelased võiksid mitte ainult täita jõevedude suurendamise suure ülesande 1941. a. 28% võrra, vaid selle ka ületada.

Sellised on 1941. a. plaani põhimised ülesanded transpordi alal.

Kapitaalne ehitustöö

Ma asun kapitaalsete ehitustöö küsimuste juurde. Ehitustöö ja ettevõtete paigutamise programm, mis on vastu võetud 1941. aastaks ÜK(b)P Keskkomitee ja NSVL Rahvakomissaride Nõukogu poolt, kujutab endast suurejoonelist plaani. See viib NSVL rahvamajanduse sotsialismi ülesehitamise uute suurte ülesannete lahendamisele.

Programm kapitalimahutuste kohta NSVL rahvamajandusse ületab 1940. a. taseme enam kui poolteisekordselt. Selles programmis peegeldub sotsialistliku ühiskonna progressiivne sammumine edasi. Mis on esile kutsunud kapitalimahutuste sellise tunduva kasvu? See

on esile kutsutud meie arengu ja sotsialistliku tööstuse laiendamise kõige elulisematest tarvidustest, vajadusest kiirendada ülesande täitmist — majanduslikus suhtes ette jõuda peamistest kapitalistlikest riikidest.

Tsentraliseeritud kapitalimahutuste 48 miljardi rubla suurusest üldsummast moodustavad mahutused tööstusse 30,6 miljonit rubla, mis ületab 1940. aasta taseme 71% võrra.

Eriti kiiresti kasvavad kapitalimahutused rahvamajanduse järgmistesse harudesse:

must metallurgia	122%	1940. a. võrreldes
värviline metallurgia	93%	„ „ „
naftatööstus	123%	„ „ „
elektrijaamade ehitamine	148%	„ „ „
masinaehitus	102%	„ „ „

Kapitalimahutuste struktuurist näete selgesti meie parteipoliitikat, mis arvestab sotsialistliku tööstuse ning järelikult NSVL kogu rahvamajanduse edasise tõusu huvisid.

Olulisi muudatusi näeb 1941. a. plaan ette uute ettevõtete territoriaalses paigutamises. Kapitaaletse tööde maht liiduvabariikides kasvab 1941. aastal 1940. aastaga võrreldes järgnevas ulatuses:

VNFSV-s on kasv 50%. Seejuures suurenevad kapitalimahutused Uurali ja Lääne-Siberi rajoonides 58%, kagurajoonides 66%, ja põhja- ning looderajoonides 147%. Siin rajatakse Nõukogude Liidu uued võimsad tööstusbaasid. Pärast seda, kui Nõukogude Liidu piiri Leningradi lähedal on parandatud ja Leningradi julgeolek märksa kindlamaks muutunud, leidsid partei Keskkomitee ja NSVL Rahvakomissaride Nõukogu võimaliku olevat teha 1941. aastal õige suuri kapitalimahutusi Leningradi ja Leningradi oblasti tööstusse.

Ukraina NSV-s suurenevad kapitalimahutused rahvamajandusse 1941. aastal 76% võrra, kusjuures suurenemine leiab aset eriti masinaehitustööstuses, metallurgias ja keemiatööstuses ning transpordis. Suuri kapi-

talimahutusi paigutatakse Moldaavia NSV rahvamajandusse, eriti tema tööstusse ja transporti.

Valge-Vene NSV-s suurenevad kapitalimahutused 45% võrra. Eriti kiire arenemise saavutab siin kütteenetööstus, masinaehitus, elektrifitseerimine ja transport.

Ülesehitustöös kõrgem kasvutempo, võrreldes Liidu keskmisega, on märgitav Taga-Kaukaasia liiduvabariikides. Kapitalimahutused Gruusia NSV rahvamajandusse kasvavad 101%, Armeenia NSV-s 135% ja Azerbaidžani NSV rahvamajandusse 122%. Suurima kapitalimahutuse saab siin naftatööstus, masinaehitus, must ja värviline metallurgia.

Kesk-Aasia liiduvabariikides suurenevad kapitalimahutused eriti nafta- ja söetööstuses, värvilises metallurgias ja niisutusseadeldiste ehitamises. Kapitalimahutused Tadžiki NSV rahvamajanduses suurenevad 83%, Kazahhi NSV-s 51%, Kirgiisi NSV-s 132% ja Turkmeeni NSV-s 72%. Kõige ulatuslikumaid kapitalimahutusi saab Uzbeki NSV rahvamajandus. Siia rajatakse kohalik söebaas, jätkatakse Tširtšiki hüdrojaama ning lämmastikväetisainete kombinadi ehitamist.

Karjala-Soome NSV-s kasvavad kapitalimahutused 280%. Kõrgeima tempoga kasvab siin musta ja värvilise metallurgia ülesehitamine, elektrifitseerimine, metsa- ja tselluloosi-paberitööstuse, samuti transpordi ülesehitamine.

Leedu NSV, Läti NSV ja Eesti NSV rahvamajandus 1941. aastal täidab esmakordselt sotsialistlike käitiste ülesehitamise programmi. Suure arenemise omandab siin masinaehitus, küttematerjali tööstus, elektrifitseerimine ja tekstiiltööstus. Sotsialistliku tööstuse osa Baltimaade rahvamajanduses suureneb täielikus kooskõlas uute nõukogude sotsialistlike vabariikide tööliste, talupoegade ja intelligentsi huvidega.

1941. aasta plaaniga ettenähtud kapitalimahutuste kasvu programm asetab rahvakomissariaatidele ja kohalikele parteiorganisatsioonidele palju kohustusi. On

vaja täielikult realiseerida materjalideks ja sisseseadeks määratud fondid, täiel määral laiendada kohalike ehitusmaterjalide tööstust, õigeaegselt ette valmistada ehitustööliste kaadreid.

1941. aasta kapitaaltööde plaanis NSVL kohta on ette nähtud 2955 uue tööstusettevõtte ehitamine ja olemasolevate laiendamine, sealhulgas:

— Jatkatakse ja alustatakse uuesti 2213 uue käitise ehitamist.

— Laiendatakse ja rekonstrueeritakse 742 tegevuses olevat käitist.

Uute ettevõtete sellise ülesehitustöö hoogsuse juures omab äärmiselt suure tähtsuse tulevaste käitiste õige majandusliku kooperasiiooni organiseerimine majandusliku rajooni piirides. On vaja teadustada tööstuse rahvakomissariaatidele ette sellest väga tähtsast ülesandest. Ometi rahvakomissariaadid ei muretse uute käitiste varustamise eest koopereeritud varustusega, sealhulgas valamissaadustega, üksikosadega ja poolvabrikatidega. See, kes loodab neid tootmiselemente saada mujalt või isegi teistest majanduslikest rajoonidest, võib kanda tõsiseid kulutusi uue käitise ekspluateerimisele võtmisel. Kooperasiioon peab olema ette nähtud rahvakomissariaatide poolt ja organiseeritud kõigepealt antud majandusliku rajooni piirides.

1941. aastal peab riikliku plaani kohaselt täieliku või osalise võimsusega käiku lastama 1576 tööstusettevõtet, sealhulgas 1151 uut ja 425 rekonstrueeritud käitist.

Üksikute tööstusharude järele näeb 1941. aasta riiklik plaan ette järgmised ülesanded käitiste ülesehitamise ja tegevusse rakendamise alal.

Söetööstuses:

— Šahtide tegevusse rakendamine üldise võimsusega 27 miljonit tonni, sealhulgas 22,7 miljonit tonni Söetööstuse Rahvakomissariaadi alal.

Naftatööstuses:

— puuraukude puurimine 3.120 tuhande meetri ula-

tuses, 1938 uue puuraugu ja 1590 tegevuseta seisnud puuraugu rakendamine tegevusse.

Elektrifitseerimise plaan näeb ette:

— elektriyaamades 1.750 tuhande kilovati uue võimsuse tegevusse rakendamise, sealhulgas Elektriyaamade Rahvakomissariaadi rajoonide elektriyaamade alal 815 tuhat kilovatti.

Mustas metallurgias:

a) uute kõrgahjude tegevusse rakendamine üldise võimsusega 2300 tuhat tonni malmi aastas, martinahjude tegevusse rakendamine võimsusega 2780 tuhat tonni, uute Bessemeri konverterite, koksipatareide, kuumaltvaltsimise masinate, aglomeratsiooni lintide ja rauamaagi kaevanduste tegevusse rakendamine;

b) laialdane uute metallurgiatehaste ehitamine: teise metallurgiatehase ehitamine Siberis, kahe tehase ehitamine Uuralis, tehaste ehitamine Taga-Kaukaasias, Karjala-Soome NSV-s ja Leningradi oblastis.

Masinaehituses:

a) raskemasinaehituse tehase ehitamine Siberis, raskete kraanade tehase ehitamine Siberis, raske sepatööstuse tehase ehitamine Ukrainas, kolme sepa- ja stantsimisseadmete tehase ehitamine Ukrainas, kahe sepa- ja stantsimisseadmete tehase ehitamine Uuralis, samuti Volga ääres ja Lääne-Siberis;

b) uute tehaste ehitamine tööpinkide valmistamiseks: raskete tööpinkide jaoks Uuralis ja Siberis, õõnetreimise tööpinkide jaoks Siberis, automaatide ja revolvertööpinkide jaoks Uuralis, lihvimistööpinkide jaoks Voroneži oblastis, pretsisiooniliste tööpinkide jaoks Penza oblastis, tehaste ehitamine metallitõmbe tööpinkide, sälgulõikamise tööpinkide ja suurte treipinkide ehitamiseks Volga ääres, pikuti-höövelpinkide tehase ja automaatide ning poolautomaatide tehase ehitamine Siberis, treipinkide vabriku ehitamine Rjazani oblastis ja agregaatööpinkide ehitamine Jaroslavi oblastis;

c) elektriaparatuuri tehaste ehitamine: transformatorite jaoks Uuralis, madalpinge aparatuuri jaoks Volga ääres, elektrimootorite jaoks Siberis, elektrimööteriistade jaoks Krasnodari krais ja releede ja automaatika tehase ehitamine Volga ääres.

Tekstiiltööstuses:

a) 850 tuhande puuvillaketramise värtna tegevusse rakendamine;

b) puuvillakombinaatide ehitamine Stalinskis, Bar-naulis, Taškendis ja Krasnojarskis, beltingikombinaadi ehitamine Astrahanis ja köievabriku ehitamine Jaroslavlis.

Kapitaaltööde plaani täitmiseks on nõutav Ehituse Rahvakomissariaadi ja ehitusorganisatsioonide töö ot-sustav paranemine.

Kapitaaltööde plaani täitmise määratu suured või-malused peituvad kiires ülesehitustöös. Toon näitena ette uue tootmiskorpuse ehitamise Relvastuse Rahva-komissariaadi poolt.

Detsembris 1940. aastal sai rahvakomissariaat va-litsuselt ülesande ehitada uus tootmiskorpus 1. aprilliks 1941. aastal, see tähendab — veidi enam kui kolme kuu jooksul. Korpus peab olema 19.500 ruutmeetrit suur ja mahutama mitu tuhat töolist igas vahetuses.

Rahvakomissariaat organiseeris korpuse ehitamise, kasutades kergeid standardkonstruktsioone, et saavutada maksimaalset materjali kokkuhoidu ja ehitustöö kiiret käimapanekut. Ehituse projekt on koostatud ja kinnit-tatud 10 päeva jooksul. Kogu ehitamise ettevalmis-tamise aeg oli samuti 10 päeva, kusjuures kõik metall-konstruktsioonid tehti ehituse juures ehitajate oma jõududega

Kõikide materjalide kaal, mida vajati ehituse jaoks, on vähendatud harilike normidega võrreldes viiekord-selt, metalli kulu ei ületa kulutusi harilikult raudbetoon-töö juures. Tööde väikese töömahu ja tööjõu-hulga maksimaalse standardiseerimise tõttu vajati tööjõudu kolm korda vähem kui harilikult.

1940. aasta detsembris ei olnud veel mingisuguseid jälgi ehitamisest. 1941. aasta veebruaris kerkivad juba korpuse seinad, on käimas konstruktsiooni kokkupanek, kusjuures ehitajad kohustuvad viima korpuse ehitamise lõpule 1941. a. märtsi lõpuks, s. o. antud tähtjaks.

See katse näitab, et kõiki meie keskmise võimsusega vabrikuid võidakse tingimata tegevusse rakendada ühe aasta jooksul.

1941. aasta kapitaaltööde plaan lähtub sellest, et ehitajad ja parteilised ning majanduslikud organisatsioonid peavad laiemale nihutama ja likvideerima kitsad kohad ehitustöös. Seltsimees Stalin on korduvalt õpetanud meile, et plaanid ei tohi olla staatilised, s. o. tugineda ainult saavutatud ressursidele. Ei ole halvemmat „tegelast“ kui see, kes longib elu järel, selle asemel, et seda elu organiseerida ja edasi sammuda. Meie plaanid peavad olema dünaamilised, et inimesed, kes neid plaane teostavad, viiksid asja edasi, võites raskusi ja suurendades meie võimalusi.

Sellised on 1941. aasta plaani ülesanded kapitaalse ülesehitustöö alal.

NSVL rahvaste materiaalne ja kultuuriline tase

Asun NSVL rahvaste materiaalse ja kultuurilise taseme küsimuse juurde.

Rahva sissetuleku, järelikult ühiskondliku rikkuse ja töötajate isikliku tarvituse süstemaatiline kasv meie maal oleneb üha uute tööliste, kolhoosnikute ja intelligentsi kaadrite kaasatõmbamisest tootmisse ja tööjõu tootmisvõime tõstmisest.

Töölisklassi suurus kasvab NSV Liidus aastast aastasse. 1940. aastal kasvas tööliste ja teenijate arv rahvamajanduses 30,4 miljonile inimesele 27 miljoni inimese vastu 1937. aastal. 1941. a. plaan näeb ette tööliste ja teenijate arvu suurendamise 31,6 miljoni inimeseni.

Tööstuse edasine areng nõuab töölisklassi süstemaatilist täiendamist uute kvalifitseeritud kaadritega ja tööjõu õiget jaotamist tööstusharude ja rajoonide vahel, vastavalt rahvamajanduse huvidele.

Seltsimees Stalini algatusel asusid partei ja valitsus 1940. a. riiklike tööjõureservide loomisele noorte kvalifitseeritud kaadrite ettevalmistamise teel tööstuskoolides ja vabrikute-tehaste koolides.

1941. aastal on ette nähtud värvata täiendavalt tööstus- ja raudteekoolidesse 350 tuhat inimest ja vabrikute-tehaste koolidesse 537 tuhat inimest. Juba 1941. aastal saab sotsialistlik tööstus lisa noorte kvalifitseeritud tööliste näol, kes on lõpetanud vabrikute-tehaste koolid ja keda on 794 tuhat inimest.

Partei ja valitsuse abinõudel riiklike tööjõureservide loomiseks on määratu suur põhimõtteline tähtsus töölisklassi kvantitatiivse ja kvalitatiivse kujundamise kohta, meie tööstuse edasise kasvu kohta ja kogu rahvamajanduse sotsialistliku planeerimistöö kindlale alusele seadmise kohta.

Tööliste ja teenijate töötasu fondid NSVL kogu rahvamajanduses suurenevad 1941. aastal eelmise aastaga võrreldes 14 miljardi rubla võrra ja ulatuvad kogu majanduses üle 175 miljardi rubla. Tööliste ja teenijate töötasu selline tohutu kasvamine toob kaasa ja tagab ka tööviljakuse tõusu.

1941. aasta plaanis on ette nähtud tööviljakuse tõstmine 12% võrra, kusjuures keskmine töötasu ühe tööliste kohta kasvab 6,5% võrra. Selline suhe tööviljakuse tõusu ja keskmise töötasu suurenemise vahel on omahinna alanemise ja sotsialistlike tagavarade kogumise allikaks ning laiendatud sotsialistliku taastootmise kiire edendamise teostamise tähtsaimaks eeltingimuseks.

On täiesti ilmne, et tööviljakuse tõus peab jõudma ette töötasu kasvamisest: selleks, et arendada oma tootmisjõude, peab rahvas tootma rohkem kui ta kasutab antud aasta jooksul isikliku tarbimise korras.

Riikliku ja kooperatiivse kaubanduse jaekauba läbikäik moodustab 1941. aastal linnas ja maal ligi 197 miljardit rubla, mis tähendab kasvu 22,5 miljardi rubla võrra 1940. aastaga võrreldes. Jaekaubanduse läbikäigu kasv põhjeneb tööstuse ja põllumajanduse saaduste tootmise suurendamisel ja tööliste, kolhoosnike ning intelligentsi tulude kasvamisel.

ÜK(b)P Keskkomitee ja NSVL Rahvakomisaride Nõukogu otsus abinõude kohta kohalikust toorainest valmistatavate laialt tarvitavate esemete ja toiduainete toodangu tõstmiseks peab päästma valla kohaliku initsiatiivi tööstuslike ja toiduainete ressurside täiendamiseks. See otsus peab olema ka kaubaläbikäigu kasvu uueks allikaks kogu maal. Kaubaläbikäigu igakülgne arendamine ja bürokraatlike moonutuste likvideerimine kaubanduses jääb endiselt partei-, nõukogude ja kaubanduslike organisatsioonide kõige tähtsamaks ülesandeks.

Ühes materiaalse heaolu kasvamisega toimub ka NSVL rahvaste kultuurilise taseme edasine tõus. Riigi poolt määratud summad sotsiaalkultuurilisteks korraldusteks, mis moodustasid 1938. aastal 35,2 miljardit rubla, tõusid 1940. aastal 41,7 miljardile rublale ehk 18,5%. 1941. aasta riigieelarve projektis suurendatakse kulutusi sotsiaal-kultuurilisteks korraldusteks 47,8 miljardi rublani, mis tähendab möödunud aastaga võrreldes suurenemist 14,6 protsendi võrra.

Nõukogude Liidu rahvaste kultuurilist arenemist iseloomustab õpilaste arvu edasine kasvamine koolides ja kõrgemates õppeasutustes. Õpilaste arv algkoolides ja üldhariduslikes keskkoolides ulatub 1941./42. aastal 36,2 miljoni inimeseni ehk suureneb 3,4 protsendi võrra 1940./41. aastaga võrreldes. Õppijate arv kõrgemates õppeasutustes ulatub 657.000 inimeseni ehk suureneb peaaegu 13%.

Õpilaste arvu kasvamine 1941. aastal ja rahvamajanduse edasine varustamine inseneride ning tehnikutega on veel üheks sammuks edasi NSVL rahvaste kultuu-

rilis-tehnilise taseme tõstmisel. Otsustavaks tootmisjõuks meie ühiskonnas on rahvas ise, tema kultuur ja kvalifikatsioon tootmise alal.

Viisaastakute jooksul Nõukogude rahvas on erakordselt arenenud oma kultuuri ja tehniliste oskuste poolest. Ses suhtes on äärmiselt huvitavad NSVL rahvaloenduse andmed.

Teatavasti on Nõukogude Liidu rahvaarv vastavalt rahvaloenduse tulemustele kasvanud 1926. aastast 1939. aastani 16%. Kuid vaadake, milliste sammudega on sama ajavahemiku jooksul kasvanud Nõukogude Liidu kvalifitseeritud tööliste ja intelligentsi kaadrid:

a) Töölised:

lukuseppade	arv on kasvanud	3,7 korda
treialite	” ” ”	6,8 ”
freesijate	” ” ”	13 ”
vedurijuhtide	” ” ”	4,4 ”
krohvijate	” ” ”	7 ”
traktoristide	” ” ”	215 ”

b) Intelligents:

inseneride	arv on kasvanud	7,7 korda
agronoomide	” ” ”	5 ”
teaduse alal töötajate	” ” ”	7,1 ”
õpetajate	” ” ”	3,5 ”
arstide	” ” ”	2,3 ”

Niisugused on NSVL rahvaste ainelis-kultuurilise taseme tõusu tähtsaimad näitajad.

Seltsimehed! Suur on NSV Liidu rahvamajanduse edu, mis saavutati 1940. aastal. Selle edu eest meie maa võlgneb tänu meie kangelaslikule rahvale, meie kommunistlikule bolševikkude parteile ja rahvaste juhile seltsimees Stalinile. (Tormiline kauakes-tev aplaus.)

Kuid veelgi tähtsamad on meie arengu ülesanded, mis tulevad teostamisele 1941. aastal. Plaanis ettenähtud ülesannete täitmise otsustavaks eeltingimuseks on

Hind 50 kop.

A